

1 Úvod

Česká školní inspekce předkládá tematickou zprávu s výsledky inspekční činnosti zaměřené na kvalitu výchovně-vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy. Inspekční činnost byla realizována podle § 174 odst. 2 písm. a), b), c) a d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Inspekční činnost se skládala ze dvou částí – z prezenční inspekční činnosti v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále i „MŠMT“) a z doplňkového inspekčního elektronického zjišťování, které bylo provedeno v termínu od 22. srpna do 31. srpna 2016 v podobě on-line elektronického dotazníku pro ředitele všech školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy zřizovaných ministerstvem a zapojeno do něj bylo celkem 58 zařízení. Prezenční inspekční činnost započala již v červnu 2016 a ukončena byla v únoru 2017. Navštívena byla postupně všechna zařízení zřizovaná MŠMT s výjimkou jednoho, kde byla inspekční činnost provedena v nedávné době. Celkem tedy bylo prezenčně navštíveno 57 školských zařízení. Svým rozsahem a orientací šlo o první takto koncipované plošné šetření zaměřené na problematiku ústavní nebo ochranné výchovy v České republice.

2 Zaměření inspekční činnosti

Zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče jsou určena dětem a mládeži ve věku 3–18 let, popřípadě nezaopatřeným osobám do 26 let jejich věku, které se připravují na budoucí povolání. Hlavním cílem této péče je opětovné zařazení dítěte do běžného vzdělávacího procesu, jeho návrat zpět do původní rodiny, je-li to možné, popřípadě jeho umístění do náhradní rodinné péče. Děti umístěné v zařízeních pro závažné poruchy chování (dětský domov se školou nebo výchovný ústav) se zpravidla vzdělávají ve školách, které jsou zřízeny jako součást zařízení. Při dětských domovech se školou jsou zřízeny základní školy, kde jsou žáci vzděláváni podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (popřípadě jeho přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením) nebo pro obor vzdělání základní škola speciální. Při výchovných ústavech jsou zřizovány školy poskytující střední vzdělání v různých oborech a v délce trvání od jednoho roku do tří let.

Česká školní inspekce hodnotila zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle Kritérií hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání¹ schválených ministryní školství, mládeže a tělovýchovy, v modifikaci pro diagnostické ústavy, výchovné ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou a střediska výchovné péče (dále i „zařízení“). Hodnocena byla také míra naplňování Standardů kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči stanovené výnosem ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č. 5/2016². V průběhu inspekční činnosti byly vedle hospitací, kterých bylo provedeno při specifických činnostech skupin celkem 379, využity také dotazníky pro děti umístěné v zařízeních a záznamy z řízených rozhovorů s těmito dětmi (celkem bylo těmito nástroji dotazováno 543 dětí, tj. 24 % z celkového počtu 2 263). V zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy provedla Česká školní inspekce také kontrolu dodržování vybraných právních předpisů relevantních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, veřejnosprávní kontrolu a kontrolu školního stravování. Česká školní inspekce zaměřila dále pozornost mj. na koncepci jednotlivých zařízení, na profil a specializaci zařízení, funkčnost minimálních preventivních programů, dodržo-

1 [http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni/Kriteria-hodnoceni-podminek,-prubehu-a-vysledk-\(6\)](http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni/Kriteria-hodnoceni-podminek,-prubehu-a-vysledk-(6))

2 <http://www.msmt.cz/file/35026?highlightWords=standardy+kvality+p%C3%A9%C4%8De>